

UNITÁRIUS ÉLET

V. ÉVFOLYAM 6. SZAM

1951 DECEMBER HÓ

ÁHITAT

Édes jó Atyánk, legyen hála a Te szent nevednek, hogy megérvünk engedel karácsony ünnepét; hogy az igazi szeretet útjára elindítottál; hogy a lelki egyetértés és békesség megvalósítására elküldötted a Te szent fiadat, a názáreti Jézust. Áldj meg minket jó Atyánk, karácsony élő szeretete felé hajló lelkülettel, békességet építő nemes szándékkal és a küzdelmekben győzelemre segítő egyetértéssel. Ámen.

Énekeljük a 156-os számú énekiinket:

1. Úr Istennek szent fia
Születék e világra
Eljött lelkünk boldogságára.
2. Céltalanul bujdosánk,
Bujdosánk s nem volt hazánk,
Istenem, de árvák is valánk!
3. Fényes csillag támada,
Hitreményünk csillaga,
Szenvedőknek lelki balzsama.
4. Hajnal támadt, napkelet,
Árnyak, éjnek vége lett,
Eltévednünk már sohasem lehet.

Lukács ev. 2. r. 10—11. rész.

... imé, hirdetek néktek nagy örömet, mely az egész népnek öröme léssen: Mert született néktek ma a Megtartó..."

Keresztény Testvéreim! Az égi szöveget meghallották a pásztorok, mert tiszta volt a szívük. Az élet szennye, gyűlölete és békéltensége nem tartotta fogva lelküket, nem vetett bennük gátat a továbbfejlődést biztosító nagy isteni intézkedések megértése és elfogása elé. Boldogan mennek el Betlehembe, hogy tisztességet tegyenek a megszületett kis Jézus előtt, kiből meglátták elkövetkezendő nagy dolgok letéteményesét. S visszatérvén Betlehemből, dicsérik az Istent mindazokért, amiket láttak és hallottak.

Ez az első karácsonyi esemény óta immáron ezerkilencszázötvenegyedszer ünnepeljük Jézus megszületését. Jelen ünnepünkben törekedjünk benső lelki tisztaságra és ártatlanságra, valamint öntudatos emberi magatartásra, hogy Isten soha meg nem szűnő gondviselése és segédleme által megértsük a mai karácsonyi ünnep követelményét.

Amikor becsülettel elvégzett munkád után családdal együtt karácsonyfad égő gyertyáinak fényében elmerülsz, keresztény testvérem, s a rajtad elhatalmasodó szeretet következtében a szótlanság áldott kényszerét érzed lelkeden; vagy ha magányodban és anyagi gondjaid közepette csupán a lelkedben égnék a karácsonyi gyertyák; gondolataiddal — azokkal, amelyeket megtisztult lelkedbe belemerítettél — tekinted végig az elmúlt év folyamán a természetben végbement virulást és hervadást. S amikor így karácsonykor azt tapasztalod, hogy az egykor viruló természet mintha csendesen kihalt volna, mintha élet-erői eltűnének volna, amikor úgy látod, hogy a külső természet a legjobban hallgat és a legsötétebb; — most karácsonykor érezd át mélyen és erőteljesen, hogy emberi életünk nem csak a föld erőivel van összekötve, hanem azokkal az erőkkel is össze van kapcsolva, amelyek sohasem hallgatnak, melyek mindennél jelenvalók: Istennel.

Karácsony

„Dicsőség a magasságos mennyeiben Istennek, e földön békesség és az emberekhez jóakarát!” (Lukács: II. 14.)

Már csak a szó is: karácsony — valami jóleső, meleg érzést ébreszt szívünkben. Megeleveníti gyermekkorunk emlékeit. Annak a csóknak ízét, melyet a karácsonyfa alatt édes Anyánktól kaptunk, ha száz esztendeig élünk se fogjuk elfelejteni. A simogatás, mellyel akkor édesapánk megáldott, sírigtartó áldás.

A karácsonyfa diójáról azóta elszállott az aranyfüst. Szétfoszlottak az angyaljárásról szóló álmok. Akik csókot adtak és megsimogattak, talán már sírban pihennek. Felébredtünk! De a valóság, melyre ébredtünk, még időszerűbbé teszi ajkunkon az angyalok Istent dicsőítő himnuszát: ama boldog betlehem-i éjszakán vált nyilvánvalóvá Isten szeretete mihozánk, amely nélkül élni ma nem tudnánk.

Nem azt jelenti, hogy Isten az első karácsony napján vette gondviselő szeretetébe az embereket, addig nem törődött velük, hanem, hogy azon a boldog betlehem-i éjszakán született Jézus bontotta fel azt a zárt levelet, melyben meg volt írva az örömezenet: mi testestől-lelkestől, mindenestől Istenéi, Isten gyermekei vagyunk; Isten minden hatalmával és szeretetével a mienk, minket oltalmaz és áld; nincs okunk félni, csüggedni, kétségbeesni.

„Dicsőség Istennek“, ki ezt az idvezítő igazságot szent fia által tudunkra adta!

És a földön békesség! Jézus, kinek születését ez az égi szózat jelentette be ennek a világnak, a kardoskodót így figyelmeztette: „Tedd helyére szabályodat, mert kik fegyvert fognak, fegyverrel kell veszniök“. Születése ünnepén az imádság szent érzetével mondjuk mi is az angyalokkal: „E földön békesség.“ „És az emberekhez jóakarát!“ Az angyalok énekének és a mi karácsonyi ünnepünknek is tulajdonképpen ez a finale ad értelmet. Isten dicsőségét mi, emberek, itt a földön csak úgy szolgáljuk, ha egymás iránt jóakarattal vagyunk, az életet egymás számára szebbé és boldogabbá tesszük s mindenek felett pedig, ha mint az Úr Jézus hű vitézei, a békesség ügyét szolgáljuk.

DR. CSIKI GÁBOR.

Érezd át keresztény testvérem, hogy sohasem hallgató, soha el nem sötétülő, soha meg nem fogyatkozó örökkévaló Isten azt a minden embernek örömet jelentő karácsonyi bizonyosságot adja nekünk, hogy megszületett a Megváltó. Érezd át, hogy a mi változó és véges emberi életünk nemesupán e változó természethez van hozzákötve, hanem össze van kapcsolva a változhatatlan és szerető jó Atyával, kinek jóvoltából van karácsonyunk s felgyúlhat bennünk a lelki és szellemi világosság fénye — éppen amikor a külső természet a legsötétebb —, mert az Úr Jézus — aki karácsonykor megszületett — azokat az erők példázta és hordozza, amelyeknek megszerzése minden egyes emberi lélek felemelkedését és önmegváltódását biztosítja, hogy önmagában ki-ki szabad létekké váljék.

A mai karácsony ennek mélyes átérzését követeli és igaz cselekedetekre kell, hogy serkentsen. Ámen.

BENCZE MÁRTON.

Unitárius vértanúink

II. A dési egység korában (1688).

Minden unitárius tudja, hogy az unitáriusok belső viszályát I. Rákóczy György fejedelem kihasználta az ő elnyomásukra. Raw Mátyás kolozsvári százsz unitárius pap adott alkalmat erre vádaskodásával. A magyar unitáriusok, Cseke Dániel püspökünkkel az élükön, kénytelenek voltak Désen a fejedelem követelésére megegyezni Raw Mátyással és társaival. A reájuk kényszerített hitvallás ugyanaz volt, amit Dávid Ferencnek, nagy vallásalapítónknak elárulója, Elandrata készítettett Hunyadi Demeterrel. A dési egység látszólag békét teremtett az eddig viszálykodó unitáriusok között, de volt egy pontja, ami azután alkalmat adott Rákóczinak az unitáriusok üldözésére. T. i. ez a pont kizárta az amnesztiából a zsidókat és a Jézus Krisztus igaz istenségének káromlóit. Nem az unitárius egyházra, hanem a világi hatóságra bízta annak megállapítását, hogy kik ezek. Régeni János egykori kolozsvári polgár feljegyzéseiben olvassuk, hogy *Csiszár István* kolozsvári városatyát megpálcáztatták, mert azt mondta, hogy a Háromságot Niceában és Konstantinápolyban koholták. *Lajos Istvánt, Makkfalvi Miklóst, Mihály deákot* (mind kolozsváriak) hasonlóképpen megbotozták, amit ők örömmel szenvedtek Krisztusért, mondja Régeni János.

Meg kell állapítanunk, hogy az unitárius egyház, amely a szentháromságot tagadta, Erdélyben törvényesen bevett felekezet volt. Tehát Csiszár István és társainak megbüntetésé, amiatt, mert a niceai és konstantinápolyi zsinatok végzéseit nem fogadták el, nem volt jogos, ők nem voltak istenkáromlók. Rákóczi György e büntetésekkel csak meg akarta félemlíteni a kolozsváriakat, az unitárius egyháznak legerősebb támaszait. Még jobban kitűnik Rákóczinak ez a szándéka *Torockai János* kolozsvári ötvösmesternek kivégeztetéséből. Nagy püspökünk, *Torockai Máté*, fia nem volt istenkáromló, öntudatos unitárius volt. A kegyetlen mód, ahogyan a halálos ítéletet Rákóczi rajta végrehajtatta, mutatja, hogy a fejedelem elretentő példaként szánta ezt az unitáriusok számára. Nem lefejezés volt a sorsa, ahogyan az ítélet szöveg, hanem megköveztette 5 cigánnyal. Az évezredek homályából felelevenített ez a kivégzési mód mutatja a fejedelem lelkületét az unitáriusok iránt. Mi pedig kegyelettel hajtjuk meg fejünket hitünk mártírja, *Torockai János* előtt.

Ha az unitáriusokkal szemben tanúsított eljárása Rákóczi kíméletlenségét mutatja, a szombatosokkal való elbánása jellemének egy másik oldalát, kapzsiságát tanúsítja. A főbb szombatosok rövid fogság után mind megszabadultak úgy, hogy birtokaikat Rákóczi elkobozta s szétszította családtagjai, rokonsága s főbb emberei között. Maga Pécsi Simon is így szabadult meg, a szombatosok feje, aki a zsidó ritust vezette be birtokán, Szentersébeten létesített zsinagógában.

A köz-székelly szombatos nem válhatta meg fejét birtokával, mint Pécsi, az ő váltsága — hite volt. Reformátussá kellett lennie s akkor megszabadult a további üldözéstől. De Rákóczi ezzel még nem érte el célját; ha a szombatosok mind reformátusok is lettek az egyes falvakban, így is kisebbségben voltak az unitárius atyafiakkal szemben. Hogy a templom s a paróchia birtokába jussanak, többségre kellett jutniok az egyes falvakban. Ezt csak úgy érthették el, ha az unitáriusok egy része is református lesz. Megkezdődött tehát a hajsz a unitáriusok ellen. Ez az unitárius üldözés Rákóczi uralkodásának legreakciósabb része. Ma már pontosan meg se tudjuk állapítani, hogy hány község templomát veszítettük el ilyenformán s itt nincs tér rá, hogy ezt bővebben fejtegessem. Hiteles és részletes adataink vannak Bözöd, Bözödújfalun, Erdőszentgyörgy, Héjasfalva, Kissolymos, Nagysolymos, Muzsna, Szentersébet templomának erőszakos elvételéről. Ez erőszakos térítések közben hitünknek sok mártírja volt, azt csak sejtethetjük. Egyik fennmaradt jegyzőkönyv tanúsítja, hogy a héjasfalvi *Birtalan Izsákot* a fejedelem maga óhajtott megbüntetni azért, mert a zaklatások ellen ki mert kelni. A muzsnai unitárius *Szarka Balázsról* meg azt

jegyzí meg a jegyzőkönyv, hogy megölték a vallási villongások közben.

De sok helyen így se érte el Rákóczi célját; ha el is vette az unitáriusok templomát, a megmaradt unitáriusok sokszor csak évtizedek múlva új templomot építettek, mint pld. Bözödön, Kissolymoson, Muzsnán. Ezek a mártíregyházközségek megérdemlik, hogy örökké fennmaradjon közöttünk az ő szívós kitartásuk emlékezte.

BOTÁR IMRE.

Az utolsó szó jogán

Az Unitárius Élet folyó évi 3-ik számában megjelent és Jézus emberségét tárgyaló igénytelen cikkem nem várt hullámokat vert fel. Írásban két reflexió foglalkozott „eltévelyedéssel”: az egyik „nyílt levél” formájában jutott nyilvánossághoz a papi konferencia alkalmával, a másik az Unitárius Életben jelent meg.

Minthogy helyszüke miatt nincs lehetőség arra, hogy a tárggyal kapcsolatos gondolataimat az ügy érdeme szerint kibonthassam, most csupán arra szorítkozom, hogy az alábbi tények felsorolásával világítsak rá a lényegre.

R. Filep Imre, a nyílt levél szerzője megemlíti, hogy találkozott olyan unitáriussal is, aki például azt mondta: „neki nem fontos, hogy mit mond Jézus, vagy a biblia. Egyik sem érdekli különösebben.” Természetesen az ilyet ő sem tartja unitáriusnak. Én, sajnos, sok ilyen unitáriussal találkoztam. Ha valaki tárgyilagosan itéli meg hitéletünket, meg kell állapítania, hogy az a legtöbb hívőnknél elsekélyesedett, kiszikkadt és képtelen arra, hogy az ingadozó emberi akarat fölé emelkedve, átlendítse az egyént az élet különböző vihar- és szenvedés-zónáin. Van egy kisebbség, amely nem tud belenyugodni ebbe az állapotba és lelkének felfokozott igényeivel fordul Jézus felé. Tőle várva eligazítást, megnyugvást és lelki kielégülést. Ugyancsak tárgyilagosan meg kell mondanunk, hogy ez a kisebb csoport viszont az orthodoxia felé hajlik el az unitarizmus vonalától. — *De Jézusai kapcsolatban melyik az a szilárd álláspont, amelyet minden unitáriusnak tudnia kell s amelynek ismerete megmenti őt a különféle kilengésektől?* Ez az a nagy kérdés, amelyet a hívek ezrei tesznek fel és amelynek megválaszolása elől az unitárius teológia nem térhet ki. A közhelyeket minden unitárius tudja: Egy az Isten, Jézus ember volt, akit követni akarunk, stb. A lényegét illetően többet nem tud meg a hívő, sem a kátéból, sem az egyháztörténetből, sem a prédikációkból. Ez pedig szánalmasan kevés. Egyetlen példa rávilágít ennek a bizonytalanságnak romboló következményeire: Jézus és a biblia az unitáriusok egyrészénél ma már inkább az értelem játékszere, mint a szív és a lélek éltető eleme.

Vajjon miképpen jutottunk idáig? Szerintem egy példa rávilágít ennek a bizonytalanságnak romboló következményeire: Jézus és a biblia az unitáriusok egyrészénél ma már inkább a értelem játékszere, mint a szív és a lélek éltető eleme.

Vajjon miképpen jutottunk idáig? Szerintem ennek főoka az, hogy a XIX. században az unitárius teológia kisiklott. Az történt ugyanis, hogy az erdélyi unitarizmus az úgynevezett felvilágosodás korának házi vallása kívánt lenni. Megigézte a tudomány haladása s oly gyorsan akart szinkronizálni ezzel az áramlattal, hogy közben az igazi Jézust eivesztette.

Mélységes meggyőződésem, hogy egy magát kereszténynek tartó vallás nem maradhat fenn pusztán az emberi értelemre támaszkodva s úgy, hogy Jézust megfosztja az őt megillető tisztelettől és szeretettől. Jó, ha meggondoljuk, hogy nem Jézusnak van szüksége reánk, hanem nekünk van szükségünk Jézusra. És még egyről feledkezett meg az unitárius teológia: Jézus a földön nem kereste az igazságot, hanem magával hozta. Már önmagában ez az egyetlen tény is elegendő lenne arra, hogy Jézus helyét kijelölje az emberek között.

A mi mai vallásgyakorlatunkban Jézus nagyon háttérbe szorult. Vannak papjaink, akik úgy tudnak

H I R E K

Lapunk olvasóinak Istentől áldott, meghitt karácsonyi ünnepeket és boldog újévet kívánunk.

Dr. Csiki Gábor esperes, püspöki helynök, a fiát születésének 60. fordulójára alkalmából az Egyházköri Tanács és a nagybudapesti egyházközségek képviselőiben népes küldöttség kereste fel. A megjelentek nevében Pethő István egyházköri főjegyző meleg szavakkal köszöntötte esperes, püspöki helynök a fiát, aki meghatóan mondott köszönetet az üdvözlésért. Egyházunk vezetőjének lapunk nevében is jókívánságainkat tolmácsoljuk, további működésére Isten áldását kérjük.

A Magyar Rádió 1952. évi január 13-án délelőtt 9—9,30-ig unitárius vallásos félórát közvetít a Stúdióból. Február 17-én d. e. 9,30—10,15-ig istentiszteletet közvetít a Koháry-utcai templomból.

Egyházunk évi rendes közgyűlését november 25-én tartotta a IX., Hőgyes Endre-u. 3. sz. alatti templomunkban. A közgyűlésen dr. Imreh Dénes egyházköri főgondnok mondott figyelemreméltó elnöki megnyitót. Beszédében egyházunk hivatását az evangéliumi demokrácia érvényesítésében jelölte meg. „A mi egyházunk fennállása óta a dolgozó nép egyháza volt, ez ma is, amit legjobban igazol közgyűlésünk összetétele. Egész egyházunk a népből adódott, minden vezetője egytől-egyig népi származású, a népből való”, állapította meg többek között értékes beszédében elnöklő főgondnok. A közgyűlés mindenekelőtt feliratban üdvözölte Kossa Istvánt, az Állami Egyházügyi Hivatal elnökét, majd a napirenden szereplő tárgysorozaton egyházunkat érintő több fontos kérdésben foglalt állást — így többek között a volt Miszsióház megszüntetése ügyében is. Ezzel kapcsolatosan a közgyűlés úgy határozott, hogy a IX., Hőgyes Endre-u. 3. sz. alatti templomot, gyülekezeti termet, 2 lelkészi lakást és irodát, amelyeknek használata az Egyházkört illeti, — kezelésre átengedi budapesti egyházközségünknek, — a templomban eddig szolgálatot teljesítő lelkészek átvételére nézve pedig utasította az Egyházköri Tanácsot és a budapesti egyházközséget, hogy a lelkészek átvételére a törvényes jogalapot adja meg. Nagy figyelemmel hallgatta és helyesléssel fogadta a közgyűlés dr. Csiki Gábor esperes, püspöki helynök évi jelentését, amelyben az őszirnte hála szavaival emlékezett meg Népköztársaságunk kormányának arról a nagyelkü intézkedéséről, amellyel lelkészeink állami fizetéskiegészítését rendezte. Elismerő hangon méltatta a jelentés lelkipásztoraink odaadó pásztorális munkásságát is. A közgyűlés a választások rendjén az időközben megüresedett egyházköri tanácsosi tagsági tisztségekre: **Benkő János** és **Szolga Ferenc** aflait választotta meg. Nyugdíjbizottság elnöke: **Weress Ákos**, az Állandó Vegyes Bizottság tagja dr. **Szent-Ivány Árpád** afia lett. A közgyűlés rendjén került sor az Egyházköri Tanács által egyházi beszéd és házi áhítat írására hirdetett 100—100 forintos pályázat eredményének kihirdetésére is. Mindkettő nyertes: **Husztai János**, a duna-tiszamenti szórványegyházközség s. lelkésze. A közgyűlést megelőző délelőtti a belsőemberek tartottak mély lelki problémákat felvető megbeszélést, — délután pedig Aranyosrákosi Székely Sándor emlékének áldozott egyházunk halálának 100 éves fordulójára alkalmából a Hőgyes Endre-utcai templomban rendezett műsoros est keretében. Nagynevű költő püspökünk irodalmi jelentőségét egyik jeles irodalomtörténésiről tollából **Pethő István** egyházköri főjegyző ismertette, — dr. **Csiki Gábor** esperes, püspöki helynök élénk színekkel vetítette hallgatói elé a nagy püspök jól sikerült teológiai arcképet. **Gyallay Domokos** művészi előadásban tolmácsolta Aranyosrákosi Székely Sándor két örökbecsű egyházi énekét **Borbély Pál** művészi orgonakísérete mellett. **Husztai János** szárnyaló erővel adta elő a néhai költőpüspök, „XI. Óda a magyarokhoz” c. költeményét. A szépen sikerült műsoros estet gyülekezeti énekek egészítették ki és a Himnusz hangjai zárták be.

Halálozás, Nadler Herbert, a fővárosi állat- és növénykert nyug. igazgatója, dr. **Nagy Elemér** MESZHART jogügyi tanácsos és dr. **Sófalvy Lajos** Budapesten elhunytak. Áldás emlékükre.

imádkozni a keresztyények Istenéhez, hogy Jézus nevét tüntetően egyszer sem említik meg. Ezét a Jézusét, aki imádkozni tanított minket s aki által Isten szerető jó Atyánk lett. Ez a magatartás az én megítélésem szerint nem egyéb szellemi jámpecségnél.

Végül tegyük fel a kérdést: van-e kiút ebből a kaotikus állapotból? Van. Vissza Dávid Ferenc Jézus-tiszteletéhez! Dávid Ferenc volt olyan unitárius, mint akármelyik későbbi papja s Jézusról mégis úgy ír és úgy beszél, mint forró szeretetének és mélységes tiszteletének tárgyáról.

Már előre hallom a lekicsinylő mosollyal kísért megjegyzést: Dávid Ferenc óta hol tart már a fejlődés? Megnyugtatom a fölényeskedőket, hogy etekintben sehol, mert Jézus tegnap, ma és holnap ugyanaz! Jézust nem lehet átértékelni, még kevésbé leértékelni.

Röviden ezek azok a legfontosabb szempontok, amelyeket semmiféle okoskodással nem lehet elkenődözni. Szükséges lenne, ha egyházunk legfőbb szellemi irányítói figyelmet fordítanának ezekre a kérdésekre és megtalálnák azt az irányítót, amelynek segítségével megóvnák híveink egyrészét a különböző kilengésektől. Ne feledjék, hogy az unitáriusoknak is vannak magasabb lelki igényeik, amelyeket ki kellene elégíteni. Úgy gondolom, mindnyájunkat meglátogatnak időnként a szomorúságnak napjai. Mi is ismerjük az elhagyottságnak és árvaságnak keserű érzését. Mi is kerülünk olyan helyzetekbe, amikor az emberi segítség kevésnek bizonyul. Nekünk is vannak bölcsőink és koporsóink. Ilyenkor nekünk nem elég a történeti Jézus vérszegény alakja, hanem az élő Krisztus kezét szeretnénk megragadni, akinek lényéből forró és megbocsájtó szeretet sugárzik felénk s aki már bebizonyította, hogy diadalmas Ura a világnak s megmentőnk és vezérlő csillagunk nekünk is.

DR. SZABÓ ISTVÁN.

DAVID FERENC TESTAMENTUMA.

Ezzel a címmel érdekes történelmi színművet írt **Gyallay Domokos** afia, a magyar irodalmi és az unitárius szellemi élet kiváló egyénisége. Dávid Ferenc történelmi alakjának színpadravitele nem könnyű feladat s ez aligha sikerülhetett volna másnak, mint éppen Gyallaynak, aki kis életrajzi tanulmánya mellett „Dávid Ferenc búcsúja” címmel már színpadra vetítette e szellemóriás, nagy kultúrhős és egyházalapító életének befejezéséhez közeledő részét. Most Dávid egész történelmi szerepét feldolgozta három részből álló, egész estét betöltő darabjában. Ebből a három részből, három felvonásból mutatta be december 9-én délután Hőgyes Endre-utcai templomunk egyházi színjátszó csoportja az első részt, amely az 1568-as nevezetes tordai országgyűlést követő nap eseményeit eleveníti meg. **Gyallay** az író ihlettségével s a történéssz hivatottságával párosultan nyúlt hozzá témájához s már ez az első rész tanúság amellett, hogy páratlan irodalmi és egyházi értéket fogunk kapni az egyes részek külön-külön előadása után biztos egységbe zárt kész műben. A műkedvelő színjátszók minden egyes tagja rendkívüli megérzéssel tette magáévá az író céljait s hű tükörképet kaptunk az akkori kor szelleméről s Dávid Ferencnek messze a kor felé emelkedő kimagasló személyiségéről. Külön kiemeljük a színjátszók dícséretes munkájából **Miklós Károly**, dr. **Zoltán Jánosné**, **Deák Ferenc**, **Pethő István**, **Bencze Márton** és **Husztai János** alakítását. Az első rész színrehozatala után nagy érdeklődéssel várjuk a másik két rész bemutatását is, hogy teljes képet kapjunk nagy egyházalapítónk emberi és történelmi alakjáról színpadi megvilágításban is s hogy teljes legyen az unitárius szellemi életnek ez a nem mindennapi eseménye. **Gyallay Domokos** értékes úttörését híven követték: dr. **Zsákó István** a színjátékhoz alkalmazott díszletrajzokkal, valamint **Ferenc József**, a második jelenet történelmi becsü szószéki beszédének megválasztásával.

Az előadást megelőzően **Bencze Márton** lelkész olvasta fel „Dávid Ferenc, a mártír” című rendkívül mély tartalmú tanulmányát. **Tordai Tiborné** igaz művészetrel előadott éneke és gyülekezeti énekszámok szerepeltek még a műsoron, amelyet jól sikerült szeretetvendégség követett.

snl.

tanügyi főtanácsos, ny. gimn. igazgató afia tragikus baleset áldozata lett. Váratlan halála nemcsak egyházunk tagjai között, kéltett mély megdöbbenést és osztatlan részvétet, hanem igen széles körben, ahol csak lelkes, páratlanul agilis, mindig szolgálótráks, népszerű egyéniségét ismerték és becsülték. Nagyatyjának: néhai Kriza János nagynevű költőpüspökünknek és édesatyjának: Kovács János v. kolozsvári kollégiumunk egykori jeles igazgatójának nemes hagyományait követve, ő is egyházunk önzetlen szolgálatába szegődött. Előbb v. kolozsvári kollégiumunknak tanáraként hosszú éveken át az avatott pedagógus minden előnyös adottságával, a hálás tanítványok százait indította el az élet útjára, — később pedig erdélyi egyházunknak igen súlyos időkben, nehéz körülmények között, mint püspöki titkár és egyházi előadó tett értékes szolgálatokat. Különösen az erdélyi felekezetközi együttműködés megteremtésében szerzett annak idején érdemeket, amikor közreműködése révén az akkori reakciós román kormánykörök elvakult sovinizmustól fűtött iskolapolitikája ellen sikerült az erdélyi különböző felekezeteket egyseges sorompóba állítani.

Temetése végrendeletként hagyott kívánságához képest, csak a gyászoló család legszűkebbkörű részvétele mellett folyt le a Farkasréti temetőben. Koporsója fölött Ferencz József mondott szívhez szóló rövid fohászt. Emléke legyen áldott, megsomorodott szívé hátramaradtjai fölött örködjék az Ur vigasztaló kegyelme.

Templomainkban karácsony első- és másodnapján úrvacsorával egybekötött ünnepi istentisztelet lesz. December 31-én, ósztendő napján délután 6 órakor templomainkban szintén istentiszteletet tartunk. Új-évi istentisztelet mindkét templomunkban 1952. év január 1-én délelőtt 10 órakor.

Szöke György pestszentlőrinci buzgó presbiter afia pestszentlőrinci templomunk harangjának „keresztatyja” meghalt. Nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra. A gyászszertartást Pethő István egyházköri főjegyző, pestszentlőrinci lelkipásztor végezte, aki megindító beszédben vett búcsút áldozatkész lelkű atyánkfiától.

Az Egyházköri Tanács évi jelentéséből jóleső érzéssel állapítottuk meg, hogy gyülekezeteink a politikai községek területén lévő többi felekezetek híveivel megértésben és példás összhangban élnek. A testvéri jó viszonynak kiemelkedő példáját tanúsítják egyes helyeken azok a ref., illetőleg evangélikus lelkipásztor afiai, akik unitárius istentisztelet tartására készséggel bocsájtják rendelkezésre templomaikat, illetőleg imaházaikat.

Harmincezer forintot meghaladó összeg folyt be az elmúlt év folyamán jótékony adományok és perselypénzek címén egyházközségeinkhez, ami híveink nem lankadó áldozatkésztségét bizonyítja.

Budapesti Unitárius Egyházközség.

Szám: 318/1951.

MEGHÍVÓ

A Budapesti Unitárius Egyházközség 1952. évi január 27-én, vasárnap délelőtt 11 órakor V., Koháry-utca 4. számú székházának I. emeleti tanácstermében rendes közgyűlést tart, melyre az egyházközség tagjait szeretettel meghívjuk.

Budapest, 1951. évi december hó 10.

Atyafiságos üdvözlettel:

Dr. LÁZAR JÁNOS sk. PUZOGÁNY KÁROLY sk.
gondnok. lelkész.

Tárgysorozat:

1. Lelkészi jelentés.
2. Jelentés az Egyházköri Közgyűlésnek a volt Misszióháza és lelkészei ügyében hozott határozatáról.
3. Buzogány Kálmán lelkészi díjlevegének megállapítása.
4. Zárszámadás az 1951. évről.
5. Költségvetés az 1952. évre.
6. Választások.
7. Időközben érkező ügyek.

Az Egyházköri Nevelésügyi jelentésben olvassuk, hogy Egyházkörmünkben az elmúlt év folyamán 35 ifjú konfirmált.

Dunapataji egyházközségünket a pestszentlőrinci egyházközség az Egyházköri Közgyűlés hozzájárulásával társegyházközségévé fogadta.

Budapesti egyházközségünk december 1-én tartott gyülekezeti összejövetelén Györfi István lelkész tartott magasszárnyalású esti áhitatot, amelyet gyülekezeti ének vezetett és zárt be. Az áhitatot Liszt Ferenc emlékünnepele követte, a halhatatlan emlékü zongoraművész és zeneköltő születésének 140. évfordulója alkalmából. A rendkívül magas színvonalu művészi műsoron B. Balázs Ibolya operaénekesnő, Szabó Ildikó és Katinka, Rödzy Ferenc, Péter Miklós és Deáki Zsolt szerepeltek nagy hatást keltő ének-, zongora- és csellós számokkal. Sz. Tompa Márta a tőle megszokott művészi erővel tolmácsolta Vörösmarty: Liszt emlékezete című gyönyörű költeményét. Az összekötő szöveget élvezetes előadásban Weres Akos mondotta, akinek az est művészi részének rendezésében oroszánrésze volt. A műsort jól sikerült szeretetvendégség követte.

Pestszentlőrinci gyülekezetünk a kispesti és csepeli hívek rendezésében tartotta meg decemberi gyülekezeti evangélizációját. Huszti János mélyen szentő áhitatát Aranyosrákosi Székely Sándor halálának 100 éves fordulójáról való megemlékezésnek szentelt tanulmány floivasása követte, majd Sz. Tompa Márta adta elő Áprily Lajosnak, a kiváló költőnek egy eddig még ismeretlen költeményét igen nagy hatással. A műsort, amelyet gyülekezeti énekszámok egészítettek ki, Pethő István lelkipásztor lendületes beszéde zárta be. A műsort követő szeretetvendégségen a hívek igen nagy számban vettek részt.

Pethő István pestszentlőrinci lelkipásztor, egyházköri főjegyző érdekes javaslattal fordult nagybudapesti szolgatársaihoz. Körlevélben felkérte szolgatársait, hogy Nagy-Budapest területén közös elhatározással lépjenek evangélizumi munkaközösségre. Eszerint közös megállapodás alapján minden vasárnap Nagy-Budapest különböző helyein egy-egy gyülekezeti evangélizációt tartanak és pedig minden esetben közös rendezésben. Az érdekelt lelkész afiai nagy örömmel és megértéssel fogadták a megszívlelésre méltó javaslatot és értesülésünk szerint legközelebb közös megbeszélésen fogják a részletes munkaprogramot megállapítani.

A gyülekezeti énekvezetői képesítés ügyében Egyházköri Tanácsunk egyik legutóbbi ülésében alként határozott, hogy addig is, amíg ez a kérdés intézményes rendezést nyer, — felhívja egyházközségeinket, ha olyan hívük volna, aki gyülekezeti énekvezetést tanulni akarna, jelentse az Egyházköri Tanácsnak Bakos János jeles, törekvő ifjú kocsordi afia jelentkezett is az énekvezetői vizsga letételére, amelyre említett afia kérelmére 1952. évi január havában kerül sor. Az Egyházköri Tanács ezzel a kérdéssel kapcsolatban magáévá tette Ferencz József afiának azt a javaslatát, hogy az ilyen módon énekvezető vizsgát tett afiai hivatalból tagjai legyenek a keblitanácsnak.

ERDÉLYI POSTA.

Kelemen Miklós nyomati (Marostorda megye) lelkész lelkészi állásáról lemondott és világi pályára lépett. Az egyházközség lemondott választási jogáról, így tehát a megüresedett lelkészi állás püspöki kinevezés alapján fog betöltésre kerülni.

Fülöp Zoltán és Csongvay Lajos lelkészek feldolgozták a karácsonyi töredelmet hat bibliai magyarázatban a nagyhét hat estjére és megküldötték a Maroskör összes lelkészeinek.

Erdélyi egyházunk minden egyházközségében novemberben megtartották a hagyományos Dávid Ferenc emlékünnepelet.

UNITÁRIUS ÉLET

Laptulajdonos a Magyarországi Unitárius Egyházköri Felelős szerkesztő és kiadó: Dr. Csiki Gábor.

Évi előfizetési díja: 6 forint.

Budapest, IX., Högyes Endre-utca 3.

Táv. : 183—186.

Nyomta: Uttörő-nyomda. Bpest. F. v.: Becker Géza